

Стрельніков В.Ю.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри філософії і економіки освіти
Полтавська академія неперервної освіти
імені М. В. Остроградського, Україна*

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

В умовах війни доцільно організовувати електронне підвищення кваліфікації фахівців у асинхронному режимі, зважаючи на готовність слухачів курсів до застосування сучасних інформаційних технологій навчання. Спробуємо розкрити досвід формування соціально-громадянської компетентності фахівців на курсах підвищення кваліфікації у Полтавській академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського, зокрема, під час проведення заняття «Громадянська та соціальна компетентності: формування культури демократії і рефлексивної компетентності» на кафедрі філософії і економіки освіти. Для формування соціально-громадянської компетентності фахівців як суб'єктів навчання важливим є створення і підтримка громадянсько-орієнтованого простору для їх навчання. Соціально-орієнтований простір закладу неперервної освіти, допомагає фахівцю осмислити рівень своєї соціально-громадянської компетентності і себе як професіонала. Формування соціально-громадянської компетентності фахівців у закладі неперервної освіти в умовах війни передбачає безліч труднощів та шляхів їх вирішення.

Російська воєнна агресія значно ускладнила перебудову освіти, зокрема й формування соціально-громадянської компетентності фахівців у закладах неперервної освіти. Воно відбувається у складному соціально-громадянському житті здобувачів освіти, яке повне небезпек, пошуків і можливостей. Серед шляхів формування соціально-громадянської компетентності фахівців під час курсів підвищення кваліфікації в академії неперервної освіти потребує практичного вивчення реальних можливостей електронного навчання, яке, зважаючи на сучасний прогрес в інформаційно-комунікаційних технологіях, є доцільним під час дистанційної форми підвищення кваліфікації в асинхронному режимі в умовах війни.

Незважаючи на велику кількість досліджень проблеми формування соціально-громадянської компетентності фахівців, системне її вивчення у закладах неперервної освіти досі є недостатнім, тому потребують додаткового наукового обґрунтування аспекти, пов'язані із психолого-педагогічним

обґрунтуванням електронного навчання фахівців освітньої галузі, розпочате у наших попередніх дослідженнях [1, с. 184–192; 2, с. 174–179; 3, с. 203–210 та ін.] і розвідках Л. Лебедик [4; 5, с. 323–326; 6; 7, с. 183–186; 8, с. 296–301 та ін.].

У дослідженні шляхів вирішення проблеми формування соціально-громадянської компетентності фахівців в умовах війни було апробовано систему засобів електронного навчання в асинхронному режимі на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників у Полтавській академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського на кафедрі філософії і економіки освіти під час проведення заняття «Громадянська та соціальна компетентності: формування культури демократії і рефлексивної компетентності» частини 1.1. «Практична філософія компетентнісного підходу в освіті» навчального модуля 1 «Розвиток загальних компетентностей педагогічних працівників».

Відмінною рисою цього навчання було відтворення під час курсів підвищення кваліфікації педагогів як предметного, так і соціального змісту їхньої професійної діяльності, навчання у мікрогрупах в асинхронному режимі. Основним принципом формування соціально-громадянської компетентності фахівців у закладах неперервної освіти засобами електронного навчання в асинхронному режимі став принцип розвитку особистості фахівця, застосування якого забезпечує найбільш повне розкриття його здібностей і особистісних якостей [1, с.184–192; 7, с.183–186].

Прийняття фахівцем відповідальності за свою професійну діяльність, за служіння суспільству, за досягнення конкретних вагомих результатів у навчально-виховній роботі, за формування власної соціально-громадянської компетентності, сприяє розкриттю їхньої особистості у професії. Електронне навчання в асинхронному режимі допомагає зробити життя фахівців під час навчання в академії більш яскравим, надихає в умовах війни на громадянську активність, служіння людям, підтримку Збройних Сил України.

Електронне навчання в асинхронному режимі надає безліч переваг слухачам курсів: є доступним у будь-якому місці, у будь-який час, що важливо в умовах війни; дає доступ до використання найсучаснішого змісту, засобів і методи навчання; забезпечує можливість спілкування слухачів між собою і з викладачами; одночасне використання усіма джерел навчальної інформації, які є у мережі академії; залучення до сучасних досягнень інформаційних технологій і входження у світовий інформаційний простір; використання сучасних форм контролю навчальних досягнень слухачів курсів.

Отже, електронне навчання у закладах неперервної освіти в умовах війни сприяє становленню цілісного позитивного громадянського світогляду на основі розкриття основних моральних норм і громадянських життєвих цінностей, властивих вітчизняній і європейській культурам. Слухачі курсів під час заняття змогли знайти сенс професійної діяльності, свого життя, зрозуміти, що

професійне життя теж містить у собі позитивне начало соціально-громадянської компетентності.

Література

1. Стрельніков В., Бухун А. Розвиток громадянської культури фахівців у закладах неперервної освіти. *Українська професійна освіта*. Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2021. №9–10. С. 184–192.

2. Стрельніков В. Ю. Можливості кооперативного навчання для формування й розвитку громадянської культури молоді. *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів конф. / За заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Івашини. Суми : РВВ СОІППО, 2020. С.174–179.

3. Стрельніков В. Ю. Розвиток громадянської культури майбутніх соціальних працівників у кооперативному навчанні. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12–13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 266 с. С. 203–210.

4. Лебедик Л. В. Електронне навчання (e-learning) майбутніх соціальних працівників. *Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. «Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти»*, 22-23 квіт. 2021 р. / за заг. ред. Пахомової Н. Г., Березан В. І. ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2021. 396 с.

5. Лебедик Л. В. Застосування особистісного підходу у підготовці педагогічних працівників до проектування у закладах освіти територіальних громад. *Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу* : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., 7-8 груд. 2021 р. Полтава : ШЕП, 2022. С. 323–326.

6. Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2020. 623 с. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8837>

7. Лебедик Л. В. Розвиток вищої школи і громадянське суспільство. *Громадянське суспільство в Україні: проблеми формування та перспективи розвитку* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 23–24 трав. 2008 р.). Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. С. 183–186.

8. Лебедик Л. В. Формування громадянської культури особистості через якість демократичного середовища закладу освіти. *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів конференції / За заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко,

Л. П. Івашини. Суми : РВВ СОІППО, 2020. 469 с. С. 296–301. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8838>

Стрілецький В.Р.

*аспірант кафедри технологічної та професійної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, Україна*

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується високим ступенем нестабільності соціально-економічної сфери, що вимагає підготовки економічно грамотного фахівця-менеджера, який уміє ухвалювати нестандартні рішення в різноманітних ситуаціях економічної діяльності, обирати раціональні та морально виправдані шляхи досягнення поставленої мети. Підготовка менеджера в сучасних соціально-економічних умовах характеризується активними інноваційними процесами, пов'язаними з демократизацією та гуманізацією, запровадженням варіативних освітньо-професійних програм й альтернативних навчальних планів, нового змісту управлінської освіти, різноманітних форм її диференціації, індивідуалізації. У зв'язку з цим розширюється соціокультурне середовище діяльності сучасного менеджера, змінюється його призначення. Відтак, від рівня підготовленості сучасних менеджерів до управлінської діяльності, що характеризується динамікою прийняття правильних управлінських рішень, наростанням процесів інформатизації, різними структурними трансформаціями, залежить ефективність реформування української економіки, її сталий розвиток й інтеграція в європейську та світову економічну систему.

Сьогодні накопичено значна база знань щодо розвитку готовності майбутнього менеджера до професійної діяльності. Так, за кордоном підготовку менеджерів розглядається у річищі класичної теорії менеджменту, яку розробили М. Альберт (*M. Albert*), Т. Бойдел (*T. Boydell*), М.Д. Вудкок (*M.D. Woodcock*), П. Друкер (*P. Drucker*), М.Х. Мескон (*M.H. Mescon*), Д.Ф. Френсіс (*D.F. Francis*), Ф. Хедуорі (*F. Heduori*), Л. Якокка (*L. Iacocca*) й ін. У вітчизняному науковому дискурсі щодо практики підготовки майбутніх менеджерів слід виокремити постаті таких учених, як О. Ельбрехт, В. Заїкіна, І. Козинець, Л. Личко, В. Нагаєв, В. Палінчак, В. Тюріна та ін. Водночас, питання різних аспектів їхньої готовності до професійної діяльності наразі є недостатньо вивченими.

Слід наголосити, що нинішнє зростання ролі технологій в управлінні вимагає від сучасних менеджерів володіння цифровим інструментарієм, аналітикою даних